

**UCHWAŁA NR XXIII/153/17
RADY GMINY SOŚNO**

z dnia 26 stycznia 2017 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Skoraczewo

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sośno.

§ 3. W uchwale Nr XXVIII/170/09 Rady Gminy Sośno z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie zatwierdzenia Planów Odnowy Miejscowości: Mierucin, Skoraczewo, Tuszkowo, Wąwelno, Wielowicz, Sosno, Dębiny, Rogalin, Sitno, w § 1 uchyla się pkt 2.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Krystyna Wąsik

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/153/17
Rady Gminy Sośno
z dnia 26 stycznia 2017 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

SKORACZEWO

W LATACH 2017 -2027

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i ma na celu stworzenie szczegółowej koncepcji i wizji rozwoju miejscowości. Odnowa i rozwój wsi jest wypadkową wielu działań, wśród których pierwsze miejsce zajmuje aktywność, zaangażowanie i solidarna postawa mieszkańców, dlatego też w przygotowaniu dokumentu od samego początku uczestniczyli aktywnie mieszkańcy Skoraczewa.

Plan Odnowy Miejscowości zawiera działania długofalowe, określone w horyzoncie czasowym na lata 2017 – 2024. Określa generalny kierunek rozwoju oraz przedstawia metody i narzędzia jego wdrażania. Ponadto umożliwia planowe realizowanie działań ukierunkowanych na tworzenie jak najkorzystniejszych warunków rozwoju wsi i życia mieszkańców.

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

Spis treści

- I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI SKORACZEWO
- I.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.
 - I.1.1. Położenie miejscowości.
 - I.1.2. Przynależność administracyjna.
 - I.1.3. Powierzchnia.
 - I.1.4. Liczba ludności.
- II. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI
- III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW
- III.1. ZASOBY PRZYRODNICZE
- III.2. DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I KULTUROWE.
- III.3. OBIEKTY I TERENY
- III.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.
- III.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.
- III.6. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI
- III.7. SĄSIEDNIE MIEJSCOWOŚCI
- III.8. GOSPODARKA I ROLNICTWO
- IV. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS ORAZ ZAGROŻEŃ
- V. WIZJA ROZWOJU WSI – CELE STRATEGICZNE I DZIAŁANIA
- VI. PLANOWANE ZADANIA ZE WSKAZANIEM ŚRODKÓW I KOSZTÓW
- VII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI SKORACZEWO

I.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA, POWIERZCHNIA, LICZBA LUDNOŚCI.

I.1.1. Położenie miejscowości

Miejscowość leży 7 km na północ od Mroczy, na wschodzie Tuskowo, na zachodzie granica powiatu. Teren jest płaski. Grunty piaszczysto – gliniaste, wysokość 121 – 125 m n.p.m. Poprzez ten obszar płynie kanał odwadniający 2 – 3 m szeroki, ze Skoraczewa przez Tuskowo do jeziora Słupowskiego.

I.1.2. Przynależność administracyjna

Skoraczewo administracyjnie przynależy do gminy Sośno w powiecie sępoleńskim, województwo kujawsko-pomorskie. Wieś położona jest we południowo - wschodniej części powiatu (53.18”20”N 17° 38” 13”E). Geograficznie ziemie te należy zaliczyć do Pojezierza Pomorskiego, a ściślej Wysoczyzny Krajeńskiej. Formą morfologiczną dominującą we wsi i okolicy są faliste równiny morenowe. Oprócz tego krajobraz kształtowany jest przez zagłębienia bezodpływowe i niewielkie doliny rzeczne. Przez teren wsi przepływa rzeka Krówka, zasilana melioracyjnymi ciekami wodnymi. Zasadniczo koryto rzeczki stanowi wschodnią granicę wsi. Ukształtowanie terenu oraz słabo rozwinięta infrastruktura determinują wybitnie rolniczy charakter wsi.

I.1.3. Powierzchnia

Powierzchnia miejscowości Skoraczewo liczy 847,6282 ha.

W tym:

Lasy – ok. 183,6 ha

Łąki – ok 52,3 ha

Sady – ok. 0,7 ha

Grunty orne – ok 519,9 ha:

W tym:

RIIIb – ok. 18,3 ha

RIVa – ok. 147 ha

RIVb – ok. 213,4 ha

RV – ok. 135,9 ha

RVI – ok. 5,3 ha

Pastwiska trwałe – ok. 18,9 ha

Grunty zadrzewione i zakrzewione – ok. 0,5 ha

Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych – ok. 0,6 ha

Grunty rolne zabudowane – ok. 7,8 ha

Grunty pod rowami – ok. 2,3 ha

Drogi – ok. 24,3 ha

Nieużytki – ok. 21,6 ha

Tereny mieszkaniowe – ok. 3,2 ha

Inne – ok. 11,9 ha

(Źródło: Starostwo Powiatowe w Sępólnie Krajeńskim)

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

I.1.4. Liczba ludności.

Liczba mieszkańców miejscowości Skoraczewo wg stanu na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 187 osób. Struktura wiekowa ludności została przedstawiona w poniższej tabeli:

wiek	K	M	ogółem
0-6	7	7	14
7-18	13	17	30
19-40	39	29	68
41-65	19	30	49
>65	16	10	26
ogółem	94	93	187

Źródło: Urząd Gminy Sośno

Z powyższych danych wynika, że większość osób zamieszkujących Tuskowo jest w wieku produkcyjnym. Dlatego też jednym z podstawowych kierunków działań powinno być dążenie do podnoszenia jakości zasobów ludzkich na tych terenach, poprzez zwiększenie szans młodych ludzi na zdobycie dobrego wykształcenia, adekwatnego do potrzeb rynku pracy. Inwestycje w kapitał ludzki wpłyną na zmniejszenie liczby migracji ludności w poszukiwaniu zatrudnienia, zarówno tej krajowej jak i zagranicznej.

II. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI

Ustalenie tożsamości historycznej małych wsi bywa niekiedy bardzo trudne i żmudne. Podobnie jest ze wsią Skoraczewo. Losy wsi zostały podzielone na trzy zasadnicze okresy. Pierwszy traktuje krótko o czasach kolonizowania tych ziem przez pierwszych osadników ludzkich, oraz naświetla obraz wykopalisk archeologicznych z terenu Skoraczewa, na tle okolicznych miejscowości. Dla drugiego z opisanych okresów daty graniczne stanowi czas pomiędzy pierwszą wzmianką pisaną o osadzie Skoraczewo z jednej strony, a zakończeniem działań wojennych z drugiej. Tak szeroki przedział czasowy wydaje się być uzasadniony, gdyż po 1945 roku zmienił się zasadniczo stan narodowościowy wsi, co niosło ze sobą szereg kolejnych zmian.

Pierwsze ślady bytowania człowieka na ziemiach należących obecnie do wsi to czas neolitu, czyli końcowy okres epoki kamienia, którego rozpoczęcie dla naszej szerokości geograficznej datuje się na 4500 lat przed naszą erą (p.n.e). Neolit charakteryzuje się przejściem do uprawy roślin takich jak: pszenica, proso, jęczmień, groch, soczewica i żyto w oparciu o gospodarkę żarowo-kopieniacką, oraz rozpoczęciem prymitywnej hodowli udomowionych wcześniej zwierząt¹.

Najstarszym znaleziskiem ze Skoraczewa jest grób skrzynkowy, który zawierał dwa naczynia, między innymi puchar doniczkowy². Grób przyporządkowano do ludności związanej z kulturą amfor kulistych, której zajęciem była przede wszystkim gospodarka pasterska oparta głównie na chowie bydła i konia leśnego³. Ludność ta posługiwała się także prymitywnymi narzędziami, czego przykładem może być siekiera o trapezowym, klinowym ostrzu znaleziona również w Skoraczewie.

Kolejnym znaleziskiem pochodzącym z terenu wsi są szczątki ludzkie oraz dwie popielnice pochodzące z cmentarzyska ludzi kultury pomorskiej. Znalezisko datowane jest na halsztat D, czyli najpóźniejszy okres tej epoki kończący się umownie na roku 450 p.n.e. Elementem charakterystycznym dla tej grupy kulturowej był ciepłopalny obrządek pogrzebowy związany z wytwarzaniem grzebalnych urn twarzowych. Choć znaleziska takie nie zostały pozyskane na terenie Skoraczewa, to odnalezienie tego typu urn w pobliskim Wąwelnie, Tuszkowie, oraz Toninku pozwala domniemywać, że ludność taka penetrowała teren obecnej wsi.

Należy dodać, że Skoraczewo nie było nigdy miejscem badań archeologicznych a opisane znaleziska były przypadkowe i związane z pracami rolnymi. Ponadto miały one miejsce dość dawno,

¹ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Neolit>.

² J. i J. Łosiowie, *Z prądziejów gminy Sośno*, Sępólno Krajeńskie 2001, s. 31.

³ www.archeointernet.pl/kamien_tre.html

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

na przykład pokrywy popielnic i kości ludzkie odkryte były przez gospodarza Witzke w maju 1896 roku⁴. Znaleźiska z terenu Skoraczewa eksponowane są w Muzeum Okręgowym w Bydgoszczy.

Jeśli przyjąć, że okres historyczny rozpoczyna się wraz z pierwszą wzmianką źródłową o miejscowości, to rodowód Skoraczewa jest bardzo stary. Pierwszy zapis o miejscowości znajduje się w Kodeksie Dyplomatycznym Wielkopolski (KDW), osada Scoraschewo wzmiankowana jest w 1288 roku⁵. Brak szerszego opisu miejscowości przy tej dacie. Wiadomo natomiast, że w tym samym dokumencie wymieniane jest sąsiednie Tuskowo. Pierwsza wzmianka o Wąwelnie jest dwa lata późniejsza - na terenie Wąwelna istniała wczesnośredniowieczna osada co potwierdziły badania archeologiczne. Można więc przypuszczać, że wieś ta była w średniowieczu centrum osadniczym, którego mieszkańcy na skutek karczunku połaci leśnych kolonizowali nowe tereny zakładając kolejne wsie. Jeśli uwzględnić przy tym datowane również na wczesne średniowiecze pojedyncze monety znalezione w Sitnie⁶ (jako osada wymienione po raz pierwszy w 1300 roku), to możemy założyć, że przez te tereny przebiegał jakiś szlak handlowy. Najstarszą miejscowością z terenu gminy jest natomiast Tonin wzmiankowany już w 1225 roku.

Kolejną wzmianką dotyczącą Skoraczewa jest informacja z 22 listopada 1432 roku mówiąca o ponagleniu kmieci ze Skoraczewa i Drzewianowa w sprawie zapłacenia zaległej daniny. W tej sprawie oficjał gnieźnieński Benedykt z Modły interweniował u plebanów w Wąwelnie i Mroczy⁷.

Analizując mapę obrazującą sieć osadniczą Krajny, przed 1580 rokiem stwierdzić można, że Skoraczewo był wsią szlachecką, należącą do parafii Drzewianowo, podobnie jak pobliskie Tuskowo. Najbliższym miastem była Mroczka. Wieś musiała rozwijać się dość dynamicznie. W roku 1535 liczyła ona tylko 4 łany⁸, 30 lat później miała już 9 łanów. W tym okresie nastąpił dynamiczny rozwój wsi, wiadomo, że w latach 1565 – 1618 na terenie wsi istniała oberża⁹, co mogło być związane z bliskością szlaków komunikacyjno – handlowych. W latach 1578 - 1581 rozrosła się do 10 łanów, na terenie wsi działało 2 ogrodników i 1 pracownik podlegający bezpośrednio właścicielowi wsi.

Na początku XVII wieku widać już pewien regres w rozwoju wsi, mimo, że w 1618 roku liczy ona nadal 10 łanów, to dwa łany są już opuszczone. Był to jednak wstęp do spustoszeń, jakie miały nawiedzić Krajnę w tym wieku. Okres wojen polsko-szwedzkich, których działania przeniosły się na Pomorze i Kujawy, a także i Krajnę.

Na skutek odbywanej w 1653 roku wizytacji Archidiaconatu Kamieńskiego, tworzono protokoły pozwalające zorientować się w wielkości zniszczeń wojennych oraz związanej z nimi klęski głodu i szeregu epidemii. W pobliskim Wąwelnie z 21 mieszkających i pracujących tam kmieci, w momencie wizytacji zostało tylko 2¹⁰. W Skoraczewie również zmniejszyła się ilość zagospodarowanych łanów i wynosiła ona obecnie już tylko 6,niżając się tym samym do stanu osadniczego, jaki na terenie wsi miał miejsce w połowie XVI wieku. Zjawisko opuszczania wcześniej zagospodarowanej ziemi miało jeszcze jeden aspekt. Po opuszczaniu łanów przez kmieci, ziemia taka najczęściej przyłączona była do folwarku, a to skutkowało zwiększeniem powinności pańszczyźnianych i dodatkowym obciążeniem chłopów.

Właśnie pod koniec XVII wieku (rok 1695) po raz pierwszy pojawia się wzmianka o istnieniu majątku na terenie wsi. Majątek należy utożsamiać zapewne z istnieniem folwarku pańszczyźnianego. Oprócz tego we wsi gospodarowało 3 chłopów.

⁴ J. i J. Łosiowie, op. cit.

⁵ P. Szafran, *Osadnictwo historycznej Krajny w XVI – XVII wieku*, Gdańsk 1961, s. 192.

⁶ J. i J. Łosiowie, op. cit.

⁷ Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski (KDW) t.IX.

⁸ Jednostka miary powierzchni używana w rolnictwie. W przybliżeniu odpowiadała wielkości chłopskiego gospodarstwa feudalnego.

Łan większy, tak zwany frankoński = 48 morg ≈ 24,2 hektara; w Polsce funkcjonował łan mniejszy zwany także włóką.

włoka chełmińska (staropolska) = 30 morg = 17,955 ha (do 1818 r.)

włoka "nowopolska" od 1819 roku = 30 morg = 16,7961 ha

Należy dodać, że przy zakładaniu wsi zasadzka otrzymywał łan o największej wielkości, większy nadział otrzymywał także wójt (Gbur).

⁹ P. Szafran, op. cit. s. 192.

¹⁰ L. Skaza, *Sošno na starej fotografii*, Sępólno Krajeńskie 2003, s.6.

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

W 1766 roku pojawia się pierwsza wzmianka o Skoraczewku, a wraz z datą 1773 pojawia się nazwisko właściciela wsi, Małachowskiego. Był on w roku 1772 właścicielem klucza wsi rozpoczynającego się od Tonina poprzez Sitno Skoraczewo i Konstantowo, rozwidlając się w kierunku Białowieży na zachód, aż po Gliszcz na wschodzie. Jego własnością były także Krukówko, Kosowo, Małocin, oraz miasto Mrocza. W tym czasie na ziemiach wsi był folwark, mający 4 łany ziemi, oraz 5,5 łana w użytkowaniu chłopskim. Istniała także karczma. Niedługo po tym wieś przeszła na własność urzędu ziemskiego w Mroczy. Było to zapewne związane z parcelowaniem folwarków, które zostało wymuszone brakiem siły roboczej. Wiadomo, że w ten sposób rozparcelowany został należący do Małachowskiego folwark w Toninie¹¹.

Rozpoczął się okres zasiedlania tych ziem przez osadników niemieckich, którzy nie zgadzali się na powinności pańszczyźniane, przyjmowali tylko system czynszowy. W czasie tym fala osadnictwa niemieckiego dotknęła także Skoraczewo. Od tego czasu często w dokumentach spotykamy niemiecką nazwę wsi Wiesenthal.

Wizytacja archidiakonatu kamieńskiego w latach 1766/67 daje obraz zaludnienia i stosunków wyznaniowych, zarówno w samym Sośnie, jak i najbliższych miejscowościach. Sośno w okresie tym zamieszkiwało 198 osób, z których 136 (68,7 %) deklaroowało wyznanie ewangelickie. Podobnie wyglądała sytuacja w Toninku (76%), Toninie (87,5 %) czy Skoraczewie (67,5%). Należy domniemywać, że wyznanie ewangelickie tożsame było z żywiołem niemieckim.

Na mocy traktatu z 5 sierpnia 1772 roku, stanowiącego o pierwszym rozbiórce Polski, wieś znalazła się w strukturach administracyjnych Okręgu Noteckiego należącego do Prus. Gdy gen. Dąbrowski zajął Bydgoszcz 2 października 1795 r., ludność tych ziem stanowili już w przeważającym odsetku Niemcy, był to zapewne jeden z powodów upadku powstania.

Rozdwojenie Krajny pomiędzy dwie różne struktury administracyjne ma początek w postanowieniach traktatu Tylżyckiego z 1807 r. Część Krajny włączono do Księstwa Warszawskiego (Sośno i okolice bezpośrednio usytuowane w pasie nadgranicznym). Po upadku księstwa na postanowieniu Kongresu Wiedeńskiego (1815 r.) Sośno włączono do Prus w strukturach Wielkiego Księstwa Poznańskiego¹². Nienaturalny podział Krajny zapoczątkowany traktatem tylżyckim przedłużył się do 1818 r. Na skutek korekty granicznej Więcbork, Sośno i okoliczne wsie wcielono do powiatu złotowskiego w Prowincji Prusy Zachodnie. Skoraczewo, wraz Wąwelnem i okolicami, znajdowały się w powiecie wyrzyskim. Owo rozdzielenie Krajny pomiędzy dwa państwa przyniosło ze sobą rozerwanie więzi gospodarczych i upadek rzemiosła.

Osadnictwo niemieckie wносиło nową jakość, widoczną przede wszystkim w sposobie gospodarowania i budownictwie. Najstarsze z niemieckich nazwisk, związanych ze Skoraczewem, do których udało się dotrzeć autorowi to Steinke (Michael urodzony w Skoraczewie 18 sierpnia 1816 roku). Rodzina ta musiała mieszkać na terenie wsi, gdyż pod datami 182(?) i późniejszymi odnaleźć można kolejnych członków rodziny¹³. W połowie XIX wieku pojawia się niemieckie nazwisko Remus, które także jest dość licznie reprezentowane na terenie wsi¹⁴.

W czasie zaborów Niemcy zdominowali ostatecznie rolnictwo, rzemiosło, handel i przetwórstwo. Wyznacznikiem statusu mieszkańców Skoraczewa i Skoraczewka była szkoła. W jednej z sal był ołtarz, przy którym co 14 dni w czasie letnim odbywały się nabożeństwa celebrowane przez pastora Wilcke z Wąwelna. Na podwórku szkolnym, w rogu stała stara dębowa dzwonnica z dwoma dzwonami.

Po zakończeniu I wojny światowej Skoraczewo zostało włączone do powiatu wyrzyskiego. Tym samym była to miejscowość granicząca z powiatem sępoleńskim, gdyż pobliskie Sitno należało właśnie do tego powiatu. Mimo, że wieś leżała w granicach Polski, to jej rozwój nadal związany był z dominującym we wsi żywiołem niemieckim. Zmiana granic, jaka nastąpiła w 1939 roku przyniosła wsi kilka strat. Na tablicy pamiątkowej usytuowanej w podmroteckim lesie widnieją nazwiska

¹¹ Ibidem.

¹² M. Dygo, J. Kochanowski, M. Kopczyński J. Sikorska-Kulesza, *Atlas historii Polski*, Warszawa 1999, s. 41.

¹³ <http://freepages.genealogy.rootsweb.com/~steinke/SteinkeSociety.html>.

¹⁴ <http://remus.shidler.hawaii.edu/genes/WPrussia/Weissenthurm/augustandrosaremus.htm>

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

mieszkańców Skoraczewa, będące smutnym upamiętnieniem tamtych wrześnieowych dni. W rękach Niemców wieś rozwijała się dynamicznie. Jak ustalili J. Dorawa i A. Szemryk *Miejscowość miała swojego przewodniczącego gminy. W roku 1942 Skoraczewo i Skoraczewko tworzyły jedną miejscowość. Ostatnim przewodniczącym gminy był Ernst Wiederhoft a przywódcą miejscowych gospodarzy Kurt Rehbein, później W. Friedrich. Poczta była początkowo tylko w Sitnie, potem w Wąwelnie oraz na stacji kolejowej Ostrówek i na stacji kolei wąskotorowej Wąwelno.*

Po wyzwoleniu w 1945 roku, na terenie wsi istniało wiele opuszczonych gospodarstw poniemieckich. Na skutek działalności Państwowego Urzędu Repatriacyjnego zostały one obsadzone ludnością z kresów wschodnich i Polski centralnej. Po 1945 roku wieś należała nadal administracyjnie do powiatu wyrzyskiego. W 1948 roku wypłynęła sprawa utworzenia gminy Wąwelno, włączając wsie powiatu wyrzyskiego i włączenia jej do powiatu sępoleńskiego. Motywacja była dość rozsądna, za przemawiała bliższa, co najmniej o połowę odległość do siedziby powiatu. Mieszkańcy wsi, w tym także Skoraczewa, nie zgadzały się na taką zmianę. Gmina Wąwelno, na którą miały złożyć się wsie: Tonin, Toninek, Wąwelno, Skoraczewo, Jaszkowo i Tuszkowo ostatecznie nie powstała¹⁵. Ostatecznie Skoraczewo w ramach gromady Wąwelno zostało przyłączone do powiatu Sępoleńskiego 13 października 1961 roku¹⁶.

Historyczny opis miejscowości przedstawia się następująco:

1535 - 4 łany

1565 - 9 łanów

1578 - 1581 - 10 łanów, z czego 1 opuszczony, 2 ogrodników, 1 pracownik

1618 - 10 łanów, z czego 2 opuszczone

1653 - 6 łanów

1695 - majątek i 3 gospodarzy

1773 - majątek 4 łany, wieś 6,5 łanów

1565 -1577 - 1 oberża

1773 - 1 oberża

1773 – Małachowski, potem urząd ziemski w Mroczy.

W okolicy powstało Skoraczewko, obok folwark Annafeld (?). Jeden z wyższych punktów w okolicy 143m n.p.m. o powierzchni 120,51 ha z jednym domem i 6 mieszkańcami. Potem folwark Annafeld należał do majątku Ostrówek.

Zarządzanie

Miejscowość miała swojego przewodniczącego gminy. W roku 1942 Skoraczewo i Skoraczewko tworzyły jedną miejscowość. Ostatnim przewodniczącym gminy był Ernst Wiederhoft, a przywódcą miejscowych gospodarzy Kurt Rehbein, później W. Friedrich. Poczta była początkowo tylko w Sitnie potem w Wąwelnie oraz na stacji kolejowej Ostrówek i na stacji kolei wąskotorowej Wąwelno.

Kościół i szkoła

Skoraczewo i Skoraczewko posiadały wspólnie jedną szkołę ewangelicką, gdzie nauczycielem był Geske. Przed salą lekcyjną znajdowała się sala z ołtarzem. Dwoje dużych przesuwanych drzwi rozdzielało pomieszczenie szkolne na dwie części. Od jesieni do wiosny, co 14 dni wieczorem, odbywało się nabożeństwo celebrowane przez pastora Wilcke z Wąwelna. Znacniejsi gospodarze byli zobowiązani za każdym razem pastora przywozić i odwozić. Na podwórku szkolnym, w rogu stała stara dębowa dzwonnica z dwoma dzwonami. Wschodnie

¹⁵ Szczegółowo wszelkie czynności mające doprowadzić do powstania tej gminy prześledzić można na podstawie akt Archiwum Państwowego w Bydgoszczy (APB), Zespół Urząd wojewódzki Pomorski (UWP), sygnatury 1649, 1705, 6523.

¹⁶ A. Juhnke, *Droga do powiatu – tło historyczne*, „Powiatowe ABC” nr 1 z stycznia 1999.

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

obszary powiatu zostały dotknięte w roku 1945 szczególnie dużymi stratami ludzkimi w czasie ucieczek przed nacierającą Armią Czerwoną.

S K O R A C Z E W K O było znane jako miejscowość w 1766 roku (GAK E42, 789). Było ono wioską 22 gospodarzy, z czego 17 niemieckich. Miejscowości sąsiadujące to od północy Ostrówek i Tonin, od południa Skoraczewo, od zachodu Sitno a od wschodu Wąwelno i Tuszkowo z kanałem odwadniającym 2- 3 metry szerokim, który rozpoczyna swój bieg na łąkach koło Toninka, płynie przez obszar Tonina, Skoraczewka, Wąwelna, Skoraczewa, Tuszkowa i wpada do jeziora Słupowskiego. Powierzchnia ziemi równinna, sięgająca aż do Ostrówka. Obszary leśne i wodne są nieliczne, występują zaś torfowiska o powierzchni ok. 1ha. Są one bogate w ryby takie jak szczupaki, karpie, karasie, liny. Wysokość 125 – 133 m. n.p.m.. Miejscowość ma ok. 2 km długości.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW

III.1. ZASOBY PRZYRODNICZE

Walorem wsi jest bogactwo przyrodnicze jej ziem, oraz najbliższych okolic. Bogata flora łąk zachowała w zasadzie swój naturalny wygląd bogaty w trzcinowiska i zakrzaczenia. Sprzyja to rozwojowi fauny, której egzystowanie związane jest ze światem wodnym. Poczynając od ślimaków, takich jak błotniarka stawowa, poprzez mniejsze okazy świata zwierząt np. szczury piżmowe, na bobrach i wydrach skończywszy. Lasy otaczające wieś od zachodu i południa, są miejscem bytowania zwierząt leśnych takich jak: dziki, lisy, jenoty, sarny i jelenie. Zarówno środowisko leśne, jak i bagienno-rzeczne, związane jest z występowaniem określonych rodzajów ptactwa. W Skoraczewie można łatwo zauważyć czaple siwe i żurawie. Częstym widokiem jest także ptactwo drapieżne. Myśliwych może zainteresować obfitość ptaków łownych. Promocja flory i fauny wsi oraz regionu powinna stać się motorem zwiększającym atrakcyjność turystyczną wsi.

III.2. DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I KULTUROWE

We wsi znajduje się wiele ciekawych zabudowań tworzących gospodarstwa w stylu prusko-pomorskim. Budynki te charakteryzują się użyciem jako budulca ścian nośnych z czerwonej cegły, zaś ściany działowe wykonane były z cegły glinianej, suszonej.

W centralnej wsi znajduje się ciekawy architektonicznie budynek, który w przeszłości spełniał rolę szkoły i kaplicy ewangelickiej. Budowle te powstały ponad 100 lat wcześniej.

W okolicznych lasach znajdują się dęby oznaczone jako pomniki przyrody. Ponadto na terenie wsi, przy rzece Krówce, zaczęły odradzać się rzadkie okazy fauny jak bobry i wydry. Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

L.p.	Miejscowość	Obiekt
1	Skoraczewo 40	dom, mur., 1919, przebud. 1932-1933
2	Skoraczewo	chlew z zagrodzie nr 51, mur., 1940-1941
3	Skoraczewo	budynek gospodarczy w zagrodzie nr 47, mur., ok. 1800
4	Skoraczewo - Zagroda nr 42	obora, mur., ok. 1940-1945
5	Skoraczewo - Zagroda nr 42	chlewnia, ob. obora, mur., ok. 1940-1945
6	Skoraczewo - Zagroda nr 42	stodoła, drewn., ok. 1940-1945

Źródło: *Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1997*

III.3. OBIEKTY I TERENY

Na terenie wsi znajdują się obiekty służące społeczności wiejskiej. Są to: świetlica wiejska, budynek po byłej remizie strażackiej. Warto nadmienić, iż sala świetlicy wiejskiej znajduje się we

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

wspomnianym wyżej budynku mieszczącym niegdyś szkołę i kaplicę. Budynek ten jest wpisany w pejzaż wsi i stanowi poniekąd jej wizytówkę. Ponadto znajdują się cmentarze, na których spoczywają szczątki byłych mieszkańców wsi. Urokliwe położenie wsi, czyni okoliczne tereny ciekawymi głównie przez wzgląd na turystykę rowerową i pieszą. Bogactwo przyrody stwarza doskonałe warunki dla myśliwych.

III.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.

Na terenie wsi znajdują się obiekty służące społeczności wiejskiej. Są to: świetlica wiejska, budynek po byłej remizie strażackiej.

III.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.

Przez Skoraczewo przebiega droga powiatowa nr 1145C relacji Zabartowo - Wąwelno - Wierzchucin Królewski.

Sieć dróg gminnych i droga powiatowa wymagają dalszych inwestycji.

Miejscowość jest w części zwodociągowana. Ścieki bytowe odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej (centrum wsi) oraz gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków.

III.6. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

- Koło Gospodyń Wiejskich
- Kółko Rolnicze
- mieszkańcy wsi Skoraczewo z ochotą organizują się i biorą udział w pracach społecznych na rzecz poprawienia estetyki wsi

III.7. SĄSIEDNIE MIEJSCOWOŚCI

Skoraczewo położone jest niedaleko dużej wsi Wąwelno i miasta Mroczy. We wsi Wąwelno znajduje się szkoła podstawowa i gimnazjum, z której korzystają dzieci ze Skoraczewa. Naukę kontynuują w Więcborku oddalonym o 14 km i Sępólnie odległym od wsi o 24 kilometry.

Okoliczne wsie, z którymi Skoraczewo stara się nawiązać współpracę to: Tuskowo, Sitno, Wąwelno.

III.8. GOSPODARKA I ROLNICTWO

Zabudowa wsi jest dość rozciągnięta, co ma swoje korzenie w historii wsi. Wyróżnić można centrum wsi, w którym domy znajdują się względnie blisko siebie, oraz trzy kolonie grupujące po kilka domów - gospodarstw. Na terenie wsi nie ma przemysłu i rzemiosła. Duża część mieszkańców wsi zajmuje się rolnictwem, część pracuje w okolicznych miastach.

W poszczególnych rodzinach widać duży przyrost naturalny, gwarantujący ciągłość pokoleniową, oraz zwiększającą liczbę osób zamieszkujących Skoraczewo.

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

IV. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS ORAZ ZAGROŻEŃ

1. SILNE STRONY

- wysoka aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w prace na rzecz rozwoju wsi;
- atrakcyjne środowisko naturalne oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe;
- długie tradycje rolnicze;
- sieć energetyczna;
- brak uciążliwego przemysłu;
- bezpieczna okolica;
- położenie w bliskości Krajeńskiego Parku Krajobrazowego;
- trasa rowerowa R-1;
- możliwość wykorzystania świetlicy jako obiektu wielofunkcyjnego.

2. SŁABE STRONY

- brak nowoczesnego centrum życia kulturalnego;
- brak sieci wodociągowej w części miejscowości,
- słaba promocja miejscowości;
- pogarszający się stan dróg;
- słabo rozwinięta działalność pozarolnicza;
- niski stan zasobności gospodarstw domowych, ograniczony rozwój działalności pozarolniczej, zwłaszcza usługowej i turystycznej;
- degradacja infrastruktury melioracyjnej pól, itd., itd.;

3. SZANSE I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU WSI

- sprzyjająca polityka regionalna, zwiększanie się dostępności do kapitałów;
- możliwość skorzystania ze środków pomocowych - funduszy unijnych.

4. ZAGROŻENIA

- dalsza emigracja za granicę pokolenia młodego;
- narastające bezrobocie wśród społeczności lokalnej;
-

V. WIZJA ROZWOJU WSI – CELE STRATEGICZNE I DZIAŁANIA

Wieś Skoraczewo w dniu dzisiejszym postrzegana jest przez mieszkańców jako miejsce, w którym zatrzymał się czas w latach 50-tych, w szczególności pod względem życia kulturalnego i efektywnego spędzania wolnego czasu. Na zebraniach mieszkańców coraz częściej mówi się o potrzebie stworzenia warunków do spędzania wolnego czasu dla poszczególnych grup wiekowych. Miejsca, które służą tym celom to świetlica, boiska sportowe i place zabaw. Boiska sportowe spełniają bardzo ważną rolę w rozwoju fizycznym i psychicznym młodzieży, m.in. w odciążeniu jej od alkoholu i narkotyków oraz integruje środowisko.

Dlatego też wyznaczono główne działania:

1. Budowa sieci wodociągowej

Budowa sieci wodociągowej w części sołectwa, która do chwili obecnej zaopatrywała się w wodę do celów bytowych z własnych studni. Obecnie, z uwagi na pogarszającą się jakość wody ze studni oraz w wielu przypadkach jej całkowity brak, konieczna jest budowa wodociągu.

2. Przebudowa świetlicy wiejskiej.

Zadanie obejmuje budowę toalety przy świetlicy wiejskiej.

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

3. Budowa drewnianej wiaty na boisku wiejskim

Na boisku wiejskim planuje się wybudować drewnianą wiatę, tak aby można było korzystać z nich podczas organizowanych festynów i imprez sportowych.

4. Budowa siłowni zewnętrznej

Mieszkańcy, zarówno młodzież jak i starsi wskazują na chęć spędzanie wolnego czasu na powietrzu w sposób aktywny, dlatego możliwość taką daje zorganizowanie terenu zarówno dla dzieci, młodzieży i starszych. W Skoraczewie, co prawda znajduje się plac zabaw dla najmłodszych, jednakże brakuje miejsca na aktywny odpoczynek zarówno dla dorosłych jak i młodzieży. Siłownia terenowa spełniałaby taką funkcję.

5. Budowa, przebudowa, remont dróg gminnych

Corocznie część budżetu wiejskiego przeznaczana jest na doraźne remonty i utrzymanie dróg. Kwoty te nie wystarczają na trwałą poprawę jakości dróg. Chcąc stworzyć dogodne warunki dla turystyki rowerowej, konnej i pieszej, należy rozpocząć systematyczną poprawę jakości dróg.

6. Integracja społeczności wiejskiej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywizacja zawodowa.

W ramach realizacji działania przewiduje się spotkania, festyny, sport, rekreacja, kultywowanie tradycji, socjoterapia, kursy i szkolenia, warsztaty itp.

7. Rozwój przedsiębiorczości.

Działanie ma na celu stworzenie warunków do prowadzenia dla mieszkańców miejscowości szkoleń, warsztatów, konferencji dot. pozyskania premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej, dotacji na rozwój istniejących przedsiębiorstw.

8. Utrzymanie infrastruktury wiejskiej.

Właściwe utrzymanie (remonty) dróg gminnych i drogi powiatowej, świetlicy wiejskiej, terenów rekreacyjnych, zieleni, itp.

VI. PLANOWANE ZADANIA ZE WSKAZANIEM ŚRODKÓW I KOSZTÓW

Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w sołectwie Skoraczewo w okresie 10 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z priorytetów rozwoju miejscowości z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

l.p.	Zadanie	Cel	Przeznaczenie	Termin realizacji zadania	Przewidywany koszt zadania [zł]	Źródło pozyskania funduszy
1	Budowa sieci wodociągowej.	Poprawa warunków życia społeczności lokalnej	Mieszkańcy miejscowości	2017-2018	500 000,00	Gmina Sośno, środki unijne – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 i inne
2	Przebudowa świetlicy wiejskiej	Poprawa warunków życia społeczności lokalnej, Poprawa warunków organizowania festynów rekreacyjno-sportowych	Świetlica wiejska - Spotkania, festyny, rekreacja, kultywowanie tradycji, socjoterapia, kursy i szkolenia, warsztaty itp.	2018-2020	20 000,00	Gmina Sośno, Fundusz sołecki, środki unijne – m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 i inne.
3	Budowa drewnianej wiaty na boisku wiejskim	Poprawa warunków organizowania festynów rekreacyjno-sportowych	Mieszkańcy miejscowości - Spotkania, festyny, rekreacja, imprezy sportowe	2021 - 2022	30 000,00	Gmina Sośno, Fundusz sołecki, środki unijne – m.in. Program Rozwoju

S K O R A C Z E W O 2 0 1 7 – 2 0 2 7

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

						Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 i inne.
4	Budowa siłowni zewnętrznej	Uatrakcyjnienie spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych	Siłownia zewnętrzna dla mieszkańców	2018 - 2020	30 000,00	Gmina Sośno, Fundusz sołecki, środki unijne – m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 i inne.
5	Budowa, przebudowa, remont dróg gminnych	Poprawa infrastruktury drogowej	Drogi gminne	2017-2027	200 000,00	Gmina Sośno, Fundusz sołecki, środki unijne – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 i inne
6	Integracja społeczności wiejskiej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywizacja zawodowa	Utrwalanie więzi społeczności wiejskiej, uatrakcyjnienie spędzania czasu wolnego, poprawa warunków rozwoju fizycznego i psychicznego, poznanie zasad współżycia w grupie oraz własnych	Spotkania, festyny, sport, rekreacja, kultywowanie tradycji, socjoterapia, kursy i szkolenia, warsztaty itp.	2017 - 2027	50 000,00	Gmina Sośno, organizacje społeczne, sponsorzy, Fundusz sołecki

S K O R A C Z E W O 2 0 1 7 – 2 0 2 7

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

		możliwości, walka z patologiami itp.				<p>Środki unijne – m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (Poddziałanie 19.2 – wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie NASZA KRAJNA), Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020 (Oś 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność - Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie NASZA KRAJNA)</p> <p>i inne</p>
--	--	--------------------------------------	--	--	--	--

S K O R A C Z E W O 2 0 1 7 – 2 0 2 7

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

7	Rozwój przedsiębiorczości	Stworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem, propagowanie nowych technologii produkcji rolnej	Szkolenia, warsztaty, konferencje, pożyczki, premie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, dotacje na rozwój istniejących przedsiębiorstw	2017 - 2027	100 000,00	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim</p> <p>Środki unijne – m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (Poddziałanie 19.2 – wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie NASZA KRAJNA), Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020 (Oś 7 i 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność - Lokalna Grupa Działania</p>
---	---------------------------	--	--	-------------	------------	--

S K O R A C Z E W O 2 0 1 7 – 2 0 2 7

Plan Odnowy Miejscowości Skoraczewo

						Stowarzyszenie NASZA KRAJNA) i inne
8	Utrzymanie infrastruktury wiejskiej	Właściwe utrzymanie (remonty) dróg gminnych i drogi powiatowej, świetlicy wiejskiej, terenów rekreacyjnych, zieleni, wodociągów itp.	Infrastruktura wiejska (drogi, wodociągi, świetlica, tereny wiejskie)	2017 - 2027	500 000,00	Gmina Sośno Powiat Sępoleński Sołectwo (fundusz sołecki)

VII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Skoraczewo rozpocznie się poprzez uchwalenie go na Zebraniu Wiejskim a następnie na wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Sośno. Prace nad Planem od samego początku będą poddane pełnej kontroli mieszkańców Skoraczewa. Będzie to dla nich źródło informacji na temat zaplanowanych zadań i inwestycji, a także o postępach prowadzonych prac. Monitorowanie każdego przedsięwzięcia – czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polegał będzie na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych. W monitoringu wezmą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy Sośno zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości. Monitorowanie odbywać się będzie w formie bezpośredniej, polegającej na dokonywaniu wizji lokalnych i sprawdzaniu rzeczywistego stanu realizacji działań oraz pośredniej – sprawozdawczej, polegającej na analizowaniu materiałów, statystyk.

Uzasadnienie

Plan odnowy miejscowości Skoraczewo 2017 – 2027 jest dokumentem strategicznym sołectwa Skoraczewo, który wytycza plany działania mieszkańców Skoraczewa na najbliższe 10 lat. Sporządzenie i uchwalenie dokumentu jest elementem niezbędnym przy aplikowaniu o środki zewnętrzne dla sołectwa. Uchwalenie dokumentu przyczyni się do większego zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój swojej miejscowości.